Міністерство охорони здоров'я України
Український НДІ промислової медицини

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДІАГНОСТИКИ, ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ В УКРАЇНІ

Збірник матеріалів науково-практичної конференції
(16 вересня 2016 р.)

м. Кривий Ріг
2016

УДК 613.62 – 07-084 (477)
ББК 51.24
А 43

“Актуальні проблеми діагностики, лікування та профілактики професійних захворювань в Україні”: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю (16 вересня 2016 р., м. Кривий Ріг) / Український науково-дослідний інститут промислової медицини. – Кривий Ріг, 2016. – 237 с.

Збірник матеріалів включає доповіді та виступи, статті вчених, фахівців, практичних лікарів, що були представлені на науково-практичній конференції “Актуальні питання діагностики, лікування та профілактики професійних захворювань в Україні”, 16 вересня 2016 року.

Збірник адресовано науковцям, лікарям-профпатологам, лікарям медико-санітарних частин, МСЕК, санітарно-еідеміологічної служби, а також може бути корисним для медичних працівників загальної медичної мережі, де хворі на професійні захворювання знаходяться під диспансерним наглядом.

Матеріали відтворено із збереженням змісту, стилю та орфографії оригіналів, наданих авторами.

Редакційна колегія:

Т.А. Ковальчук (відповідальний редактор)
О.В. Орєхова (заст. відповідального редактора)
І.К. Колісник
коректор С.В. Троїцька
Комп’ютерний набір Н.М. Ширіна

Адреса редколегії:

Україна, 50096, м. Крвий ріг,
вул. Виноградова, 40, Український науково-дослідний інститут промислової медицини.

ЗМІСТ

Ковальчук Т. А.
Концепція розвитку медицини праці в Україні на етапі реформування галузі охорони здоров'я. 7

Нагорна А.М., Соколова М.П., Кононова І.Г.
Медико-демографічні характеристики загальної та професійної захворюваності населення працездатного віку України. 12

Чернюк В.И., Бобко Н.А., Паевщик И.О.
К вопросу о гигиенической оценке факторов трудового процесса хирургов в условиях суточных дежурств. 22

Коробчанський В.О.
Медицина граничних станів – перспективний напрямок в гігієні праці та профпатології. 27

Варивончик Д. В., Шевченко В. І., Еджибія О. М., Мішенін А. Б.
Первинна профілактика виробничо-зумовленої онкологічної патології серед працівників галузі охорони здоров'я на основі підходу "інженерно-промислового гігієнічного контролю". 31

Варивончик Д. В., Благун І. В.
Офтальмологічна захворюваність підземних працівників вугільних шахт, за результатами періодичних медичних оглядів. 36

Стеренбоген М. Ю.
Вивчення умов праці та здоров'я працівників на біотехнологічних підприємствах мікробіологічного синтезу ферментів і амінокислот. 40

Копач К. Д.
Актуальні питання оцінки емісії наночастинок в повітрі робочої зони лікарів-стоматологів. 45

Шевченко О. А., Кулагін О. О.
Вивчення водно-міграційного показника шкідливості дизельного палива у чорноземному грунті. 51

Безвербний П. С., Пишнов Г. Ю.
Актуальні питання гігієни праці та стану здоров'я працівників вугільних шахт України. 53

Ковальчук А.Ю.
Європейський досвід організації охорони здоров'я та напрями його впровадження в умовах українського сьогодення. 58

Орєхова О.В., Базовкін П.С.
Ризик розвитку захворювань за результатами періодичних медичних оглядів у працівників гірничо-металургійної галузі України. 62

Орєхова О. В., Павленко О. І., Парфенюк А. П.
Загальні принципи керування професійним ризиком (огляд літератури). 68

Павленко О. І., Савочкіна М. В.
Аналіз організації та проведення періодичних медичних оглядів працівників підприємств з виробництва електроенергії. 74

Рубцов Р.В.
Особливості перебігу пневмоконіозу у поєднанні з хронічним обструктивним захворюванням легень в сучасних умовах у працівників гірничо-металургійного виробництва. 80

Ященко А.Б., Ященко Д.А., Котляр Л.І., Ошека В.М.
Особливості формування вібраційної хвороби від дії загальної вібрації у гірників Кривбасу. 85

Савушина І. В.
Вплив умов праці на стан здоров'я вчителів 89

Єлагіна Н. В., Дворніченко І. М.
Рентгенологічні особливості діагностики пневмоконіозу у працівників гірничо-металургійної галузі. 97

Білик Л. І.
Діагностичні маркери мокроти при захворюваннях органів дихання професійної етіології. 100

Білик Л. І., Левіна О. В.,
Метаболічні порушення внаслідок контакту організму з високою температурою повітря. 106

Білоус С. С., Білик Л. І., Грінь А. В., Базовкін П. С.
Насичення трансферину залізом в організмі робітників, які мають тривалий виробничий контакт з залізом та його похідними. 109

Білик Л. І., Коптєва Т. Ю.
Поширеність staphylococcus aureus серед хворих хронічним обструктивним захворюванням легень. 114

Левіна О. В., Білик Л. І.
Значення гематологічних індексів гемоглобіну для діагностики анемії у хворих на легеневу патологію. 118

Грінь А. В., Білик Л. І., Білоус С. С.
Роль ферментів крові в діагностиці гепатитів В та С у робітників з шкідливими умовами праці. 123

Гринюк С. В., Матвійчук Т. Д.
Особливості діагностики когнітивних порушень у хворих на вібраційну хворобу від дії загальних вібрацій в післяконтактному періоді. 127

Матвійчук Т. Д., Гринюк С. В.
Особливості стану церебральної гемодинаміки у хворих на вібраційну хворобу від дії загальних вібрацій в післяконтактному періоді. 131

Гринюк С.В., Гринюк В.О.
Особливості суб'єктивної симптоматики в клінічних проявах вібраційної хвороби від дії загальних вібрацій в післяконтактному періоді. 136

Богоявленська В. Ф., Павліченко О. Ф.
Токсиколого-гігієнічна характеристика емульсійної матриці як основного компонента емульсійних вибухових речовин. 140

Харламова А. В., Богоявленська В. Ф., Бичова О. Г.
Обгрунтування гігієнічних нормативів пластифікаторів у повітрі робочої зони. 144

Удовик И. М., Елагина Н. В., Палатина Э. А., Савочкина М. В.
Цифровой интерференционный метод обработки слабоконтрастных радиологических изображений. 149

Жалдаченко В. П.
Церебрально-периферичний ангіодистонічний синдром при вібраційній хворобі. . . 154

Шохова М. О.
Аналіз захворюваності на артеріальну гіпертензію у працівників підземного видобутку залізної руди 158

Тонкопряд І. В.
Вплив лікувального плазмаферезу і екстракорпорального ультрафіолетового опромінювання крові на стан місцевого клітинного імунітету у хворих хронічним обструктивним захворюванням легенів професійної етіології. 165

Антонік В.І., Антонік І.П.
Особливості формування стану здоров'я населення в техногенно трансформованих екосистемах. 169

Валуцина В. М., Харковенко Н. М., Седова Н. Т.
Факторы, формирующие профессиональную заболеваемость горнорабочих угольной промышленности Украины. 176

Валуцина В. М., Смоленко Л. В.
Нові підходи щодо об'єктивізації діагностики професійної попереково-крижової радикулопатії у гірників. 180

Валуцина В. М., Теплова Т. Є., Путіліна О. М., Алтухова Н.М.
Удосконалення нормативно-методичних документів, необхідних для управління ризиками професійних захворювань гірників вугільних шахт. 185

Соколовская И.А.
Мониторинг качества атмосферного воздуха и его связь с заболеваемостью псориазом у населения у населения г. Запорожья и области. 189

Соколовская И.А.
Выявление причинно-следственных связей для оценки комплексного влияния факторов окружающей среды на здоровье населения г.Запорожья и области. 191

Ісак О.С.
Забруднене довкілля та вплив його якості на здоров'я населення у промисловому місті Запоріжжя. 195

Куцак А.В.
Современные международные подходы к защите населения от воздействия ионизирующего излучения. 197

Игнатьєв О.М., Панюта О.І., Ярмула К.А., Ямілова Т.М., Добровольська О.О., Прутіян Т.Л.
Віддалені наслідки гострого отруєння продуктами згоряння у працівників, постраждалих при пожежах на виробництві. 200

Севальнєв А.І., Шаравара Л.П., Крамарьова Ю.С.
Дослідження професійних ризиків для здоров'я працівників металургійного підприємства повного циклу. 203

Бондарчук Н.Л., Савченко Н.Л., Дрегваль Л.В.
Эффективность применения сиропа ГЛОБИРОН у женщин с железодефицитной анемией, работающих в неблагоприятных условиях. 207

Савченко Н.Л., Бондарчук Н.Л., Дрегваль Л.В.
Застосування небулайзерної терапії у пацієнтів з хронічним обструктивним захворюванням легень професійної етіології. 210

Шилохвост М. О., Палатіна Е. О., Савочкіна М. В.
Ефективність комплексної терапії, профілактики та реабілітації професійних захворювань органів дихання у робітників гірничо-металургійних підприємств. 214

Палатіна Е. О., Левкін В. Я., Самарец Е. Ф.
Консервативне лікування плечолопаткового больового синдрому у робітників гірничо-металургійних підпріємств. 218

Єлезова Г.О., Поворознік В.В.
Застосування ГБО при професійних та парапрофесійних захворюваннях. 222

Дедунов С.В., Руденко А.Р.
Умови праці працівників основних професій, зайнятих вивезенням гірничої маси з кар'єрів 228

Левкин В. Я.
Памяти Карла Карловича Рейера (1846-1890) корифея военно-полевой хирургии. . . . 234

Резолюція науково-практичної конференції «Актуальні проблеми діагностики, лікування та профілактики професійних захворювань в Україні» 239

the environmental and hygienic situation , as well as the need for each region to evaluate their complex effect on the body. taking into account the multifactorial effects of the environment.

Keywords:complex influence environmental factors , public health , and the Zaporozhye region, regional characteristics.

УДК:614.7:632.953(477.64-21)

ЗАБРУДНЕНЕ ДОВКІЛЛЯ ТА ВПЛИВ ЙОГО ЯКОСТІ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ У ПРОМИСЛОВОМУ місті Запоріжжя

Ісак О. С., магістр

Запорізький державний медичний університет
Науковий керівник: Соколовська І.А., к.м.н. ,старший викладач

Вступ: Ми можемо спостерігати, що у цілому ряду досліджень вітчизняних і зарубіжних авторів показані негативні наслідки у стані здоров'я населення у зв'язку з якістю довкілля, а саме здоров'я розглядається як критерій якості місця існування і ефективності природоохоронних заходів.

Найбільш значимим для людини об'єктом середовища є атмосферне повітря населених місць, його якісний склад. У атмосферу України - щорік поступає не менш ніж 10 млн. тонн викидів хімічних речовин, в структурі яких найбільшу долю складають: діоксид сірки (до 35%), оксид вуглецю (до 30%), вуглеводні (1,2%), оксиди азоту (1%) і до 2% специфічних забрудників.

Як показують більшість еколого-гігієнічних досліджень, забруднене довкілля негативно впливає на показники здоров'я населення. Практика вказує, що найчутливіші до впливу забруднень - дитяче населення. Одним з найважливіших критеріїв забруднення середовища, є вміст шкідливих речовин в атмосферному повітрі. Під впливом техногенних забруднень збільшується частота будь-яких захворювань, починаючи від простудних і алергічних, закінчуючи хронічною патологією центральної нервової і серцево - судинної систем [1,2].

Актуальність: Еколого-гігієнічна ситуація в Україні та її регіонах оцінюється як напружена, що відбувається за рахунок погіршення якості атмосферного повітря, питної води, грунту населених місць, якості і повноцінності живлення населення, соціально-побутових умов мешкання. На сьогоднішній день, Запорізька область також входить в перелік цих регіонів.

Одним із факторів забруднення навколишнього середовища міста Запоріжжя є аерогенні викиди та атмосферні опади, які містять токсиканти. Основні джерела надходження забруднювальних речовин в атмосферне повітря представлені промисловими підприємствами міста й автотранспортом. Недивлячись на те, що більшість підприємств країни працює не на повне завантаження оснащення, а іноді взагалі простоює, гострота питання про якість атмосферного повітря залишається актуальною[3].

Серед факторів, які істотно впливають на здоров'я населення, слід відмітити інтенсивну урбанізацію, котра проявляється у вигляді розвитку великих міських агломерацій, концентрації промислового виробництва, інтенсифікації втручання в природне середовище, змінені способу життя населення.

Результати: Лабораторіями санепідслужби Запорізької області за 2011-2013рр.всього було проведено 13345 досліджень атмосферного повітря. Найбільше повітря було забруднене в Орджонікідзевському (33 % від загальної кількості перевищень), Заводському (12 %) і Шевченківському (10 %) районах міста. Як і в попередні роки, нижче середньоміського показника реєструвалося забруднення атмосфери в Жовтневому, Ленінському, Хортицькому і Комунарівському районах. При цьому значне забруднення атмосферного повітря у м.Запоріжжі залишається за рахунок сполук фенолу 43,8% (в 2011р. - 68,9 %), сірковуглецю 58,3% (в 2011р. - 53,3 %) та сірководню 50,6% (в 2011р. - 28,3 %).

Основний внесок у забруднення атмосфери міста вносять промислові підприємства, викиди яких становлять 60 - 70 % від загального валового викиду шкідливих речовин. Значний внесок – від 30 до 40 %, вносить автотранспорт, частка викидів якого в загальному валовому викиді щорічно зростає.

Тобто, згідно проведеної роботи по оцінці ризику здоров'ю населення у зв'язку з забрудненням атмосферного повітря пріоритетними забруднювачами атмосферного повітря міста Запоріжжя є: зважені речовини, двоокис азоту, фенол, фтористий водень, сірководень, сірковуглець, сірчаний ангідрид, мідь та її сполуки, марганець та його сполуки, алюмінію оксид, хлор та його сполуки, акролеїн, ванадій, сірчана кислота, хром та бенз(а)пірен.

В ході дослідження, ми спостерігаємо зростання у 2-4 рази частоти звертань до лікувальних закладів з приводу захворювань органів дихання, кровообігу, шкіри та підшкірної клітковини. Населення окремих сільських районів міста Запоріжжя, розташованих поблизу промислових центрів, зазнає додаткового антропотехногенного навантаження та піддається більш високому ризику розвитку різної патології у населення, а існуючі соціально-економічні, виробничі, соціально-економічні та медичні відмінності між містом та селом можуть тільки ускладнити показники захворюваності сільських мешканців.

Висновок:

1. Згідно проведеної нами роботи по оцінці ризику для здоров'я населення у зв'язку з забрудненням атмосферного повітря, було виявлено,що пріоритетними забруднювачами атмосферного повітря міста Запоріжжя є: зважені речовини, двоокис азоту, фенол, фтористий водень, сірководень, сірковуглець, сірчаний ангідрид, мідь та її сполуки, марганець та його сполуки, алюмінію оксид, хлор та його сполуки, акролеїн, ванадій, сірчана кислота, хром та бенз(а)пірен.

2. В найбільш забруднених районах м.Запоріжжя, ми спостерігали зростання у 2-4 рази частоти звертань до лікувальних закладів з приводу захворювань органів дихання, кровообігу, шкіри та підшкірної клітковини.

Література

1. Алфьоров М. А. Урбанізаційні процеси в Україні в 1945–1991 рр. – Донецьк: ТОВ «Східний видавничий дім», 2012. – 552 с.

2. Екологія/Основи екології – Мягченко О.П, 2006 - 720 с.

3 Комиссаров Ю.А. и др.. Экологический мониторинг окружающей среды: Учебное пособие для вузов в 2 т. Т. 1./ Ю.А. Комиссаров.Л.С.

4. Гордеев, Ю. Д. Эдельштейн; Под ред. П.Д. Саркисова. М.: Химия, 2005. – 365 с.

Резюме

Як показують більшість еколого-гігієнічних досліджень, забруднене довкілля негативно впливає на показники здоров'я населення. Практика вказує, що найчутливіші до впливу забруднень – дитяче населення. Одним з найважливіших критеріїв забруднення середовища, є вміст шкідливих речовин в атмосферному повітрі. Під впливом техногенних забруднень збільшується частота будь-яких захворювань, починаючи від простудних і алергічних, закінчуючи хронічною патологією центральної нервової і серцево - судинної систем.

Ключові слова: показники здоров'я, критерії забруднення, частота захворювань.

Summary

As the most ekoho – hygiene research, environmental pollution adversely affects the health indicators. Practice shows that the most sensitive to the effects of pollution - children population. One of the most important criteria for pollution are harmful substances in the atmosphere povitri.Pid influence of anthropogenic pollution increases the incidence of any diseases, from colds and allergic ending chronic disorders of the central nervous and cardio - vascular systems.

Keywords: health indicators, criteria pollution, disease incidence.